Draft Release Version

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

पञ्चम काण्डे, पञ्चमः प्रश्नः

Table of Contents	
5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः	.3
5.5 पञ्चम काण्डे पञ्चमः प्रश्नः-वायव्यपश्चाद्यानम् निरूपणं	.3
=======================================	

पञ्चम काण्डे - पञ्चमः प्रश्नः (TS 5.5)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

5.5 <u>पञ्चम काण्डे पञ्चमः प्रश्नः-वायव्यपश्चाद्यानम् निरूपणं</u> TS <u>5.5.1.1 - Kramam</u>

यदेकेन । एकेन सब्स्थापयति । सब्स्थापयति यज्ञस्य । स ७ स्थापयतीति सम् - स्थापयति । यज्ञस्य सन्तत्यै । सन्तत्या अविच्छेदाय । सन्तत्या इति सम् – तत्यै । अविच्छेदायैन्द्राः । अविच्छेदायत्यवि – छेदाय । ऐन्द्राः पशवः । पशवो ये । ये मुष्कराः । मुष्करा यत् । यदैन्द्राः । ऐन्द्राः सन्तः । सन्तोऽग्निभ्यः । अग्निभ्य आलभ्यन्ते । अग्निभ्य इत्यग्नि – भ्यः । आलभ्यन्ते देवताभ्यः । आलभ्यन्त इत्या – लभ्यन्ते । देवताभ्यः समदम् । समदम् दधाति । समदिमति स – मदम् । दधात्याग्नेयीः । आग्नेयीस्त्रिष्टुभः । त्रिष्टुभो याज्यानुवाक्याः । याज्यानुवाक्याः कुर्यात् । याज्यानुवाक्या इति याज्या – अनुवाक्याः । कुर्याद् यत् । यदाग्नेयीः । आग्नेयीस्तेन । तेनाग्नेयाः । आग्नेया यत् ।

यत् त्रिष्टुभः । त्रिष्टुभस्तेनं । तेनैन्द्राः । ऐन्द्राः समृद्ध्यै । समृद्ध्यै न । समृद्ध्या इति सम् – ऋद्ध्यै । न देवताभ्यः । देवताभ्यः समदम् । समदम् दधाति । समदमिति स – मदम् । दधाति वायवै । वायवे नियुत्वते । नियुत्वते तूपरम् । नियुत्वत इति नि – युत्वते । तूपरमा । आ लभते । लभते तेजः । तेजोऽग्नेः । अग्नेर् वायुः । वायुस्तेजसे । तेजस एषः । एष आ । आ लभ्यते । लभ्यते तस्मात् । ा । । । तस्माद् यद्रियङ्ङ् । यद्रियङ् वायुः । वायुर् वाति । 1 (50/60) **TS 5.5.1.2 - Kramam** वाति तद्रियङ्ङ् । तद्रियङ्ङग्निः । अग्निर् दहति । दहति स्वम् । स्वमेव । एव तत् । तत् तेजः । तेजोऽनु । अन्वेति । एति यत् । यन् न । न नियुत्वते । नियुत्वते स्यात् । नियुत्वत इति नि – युत्वते । स्यादुत् । उन् माद्येत् । माद्येद् यजमानः । यजमानो नियुत्वते । नियुत्वते भवति । नियुत्वत इति नि – युत्वते । भवति यजमानस्य । यजमानस्यानुन्मादाय । अनुन्मादाय वायुमती । अनुन्मादायेत्यनुत् – मादाय । वायुमती श्वेतवती । वायुमती इति वायु – मती । श्वेतवती याज्यानुवाक्ये ।

श्वेतवती इति श्वेत – वती । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यानुवाक्ये इति याज्या – अनुवाक्ये । भवतः सतेजस्त्वायं । सतेजस्त्वायं हिरण्यगर्भः । सतेजस्त्वायेति सतेजः – त्वाय । हिरण्यगर्भः सम् । हिरण्यगर्भ इति हिरण्य – गर्भः । समवर्तत । अवर्तताग्रें । अग्र इति । इत्योघारम् । आघारमा । आघारमित्या–घारम् । आ घारयति । घारयति प्रजापतिः । प्रजापतिर् वै । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । वै हिरण्यगर्भः । हिरण्यगर्भः प्रजापतेः । हिरण्यगर्भ इति हिरण्य – गर्भः । प्रजापतेरनुरूपत्वाय । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । अनुरूपत्वाय सर्वाणि । अनुरूपत्वायत्यनुरूप – त्वाय । सर्वाणि वै । वा एष : । एष रूपाणि । रूपाणि पशूनाम् । पशूनाम् प्रति । प्रत्या । आ लभ्यते । लभ्यते यत् । यच्छ्मश्रुणः । रमश्रुणस्तत् । तत् पुरुषाणाम् । 2 (50/63) **TS 5.5.1.3 - Kramam** पुरुषाणा 🤟 रूपम् । रूपम् ँयत् । यत् तूपरः । तूपरस्तत् । तदश्वानाम् । अश्वानाम् यत् । यदन्यतोदन् । अन्यतोदन् तत् ।

अन्यतोदन्नित्यन्यतः – दन्न् । तद् गवाम् । गवाम् यत् । यदव्याः । अव्या इव । इव राफाः । राफास्तत् । तदवीनाम् । अवीनाम् ँयत् । यदजः । अजस्तत् । तदजानाम् । अजानाम् वायुः । वायुर् वै । वै पशूनाम् । पशूनाम् प्रियम् । प्रियम् धाम । धाम यत् । यद् वायव्यः । वायव्यो भवति । भवत्येतम् । एतमेव । एवैनम् । एनमभि । अभि सञ्जानानाः । सञ्जानानाः पश्चवः । सञ्जानाना इति सम् – जानानाः । पशव उप । उप तिष्ठन्ते । तिष्ठन्ते वायव्यः । वायव्यः कार्या(3)ः । कार्या(3)ः प्राजापत्या(3)ः । प्राजापत्या(3) इति । प्राजापत्या(3) इति प्राजा – पत्या(3)ः । इत्याहुः । आहुर् यत् । यद् वायव्यम् । वायव्यम् कुर्यात् । कुर्यात् प्रजापतेः । प्रजापतिरियात् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतेः । इयाद् यत् । यत् प्राजापत्यम् । प्राजापत्यम् कुर्यात् । प्राजापत्यमिति प्राजा – पत्यम् । कुर्याद् वायोः । वायोरियात् । 3 (50/55) TS 5.5.1.4 - Kramam इयाद् यत् । यद् वायव्यः । वायव्यः पशुः । पशुर् भवति । भवति तेन । तेन वायोः । वायोर् न । नैति । एति यत् । यत् प्राजापत्यः ।

पञ्चम काण्डे - पञ्चमः प्रश्नः (TS 5.5)

प्राजापत्यः पुरोडाशः । प्राजापत्य इति प्राजा – पत्यः । पुरोडाशो भवति । भवति तेन । तेन प्रजापतेः । प्रजापतेर् न । प्रजापतिरिति प्रजा – पतेः । नैति । एति यत् । यद् द्वादशकपालः । द्वादशकपालस्तेन । द्वादशकपाल इति द्वादश – कपालः । तेन वैश्वानरात् । वैश्वानरान् न । नैति । एत्याग्नावैष्णवम् । अग्नावैष्णवमेकादशकपालम् । आग्नावैष्णवमित्याग्ना – वैष्णवम् । एकादशकपालम् निः । एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निर् वपति । वपति दीक्षिष्यमाणः । दीक्षिष्यमाणोऽग्निः । अग्निः सर्वाः । सर्वा देवताः । देवता विष्णुः । विष्णुर् यज्ञः । यज्ञो देवताः । देवताश्च । चैव । एव यज्ञम् । यज्ञम् च । चा । आ रभते । रभतेऽग्निः । अग्निरवमः । अवमो देवतानाम् । देवतानाम् विष्णुः । विष्णुः परमः । परमो यत् । यदाग्नावैष्णवम् । आग्नावैष्णवमेकादशकपालम् । आग्नावैष्णवमित्याग्ना – वैष्णवम् । एकादशकपालम् निर्वपति । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । TS 5.5.1.5 - Kramam एवोभयतः । उभयतः परिगृह्य । परिगृह्य यजमानः । परिगृह्यति परि - गृह्यं । यजमानोऽवं । अवं रुन्धे । रुन्धे पुरोडाञ्चेन । पुरोडाञ्चेन वै । वै देवाः । देवा अमुष्मिन्न् । अमुष्मिन् "लोके । लोक आद्र्ध्नवन् । आद्र्ध्नवन् चरुणा । चरुणाऽस्मिन् । अस्मिन्. यः । यः कामयेत । कामयेतामुष्मिन्न् । अमुष्मिन् लाके । लोक . ऋद्ध्नुयाम् । ऋद्ध्नुयामिति । इति सः । स पुरोडाशम् । पुरोडाशम् कुर्वीत । कुर्वीतामुष्मिन्न् । अमुष्मिन्नेव । एव लोके । लोक ऋद्ध्नोति । ऋद्ध्नोति यत् । यदष्टाकपालः । अष्टाकपालस्तेन । अष्टाकपाल इत्यष्टा – कपालः । तेनाग्नेयः । आग्नेयो यत् । यत् त्रिकपालः । त्रिकपालस्तेन । त्रिकपाल इति त्रि – कपालः । तेन वैष्णवः । वैष्णवः समृद्ध्यै । समृद्ध्यै यः । समृद्ध्या इति सम् – ऋद्ध्यै । यः कामयंत । कामयंतास्मिन्न् । अस्मिन् ँलोके । लोक ऋद्ध्नुयाम् । ऋद्ध्नुयामिति । इति सः । स चरुम् ।

। चरुम् कुर्वीत । कुर्वीताग्नेः । अग्नेर् घृतम् । घृतम् विष्णोः । – ॥ – – – ॥ ॥ विष्णोस्तण्डुलाः । तण्डुलास्तस्मात् । तस्माच् चरुः । 5 (50/54)

TS 5.5.1.6 - Kramam

चरुः कार्यः । कार्योऽस्मिन् । अस्मिन्नेव । एव लोके । लोक ऋद्ध्नोति । ऋद्ध्नोत्यादित्यः । आदित्यो भवति । भवतीयम् । इयम् ँवै । वा अदितिः । अदितिरस्याम् । अस्यामेव । एव प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठत्यथौं । अथौं अस्याम् । अथौ इत्यथौं । अस्यामेव । एवाधि । अधि यज्ञम् । यज्ञम् तनुते । तनुते यः । यो वै । वै सम्वथ्सरम् । सँवथ्सरमुख्यम् । सम्वथ्सरमिति सम् – वथ्सरम् । उख्यमभृत्वा । अभृत्वाऽग्निम् । अग्निम् चिनुतॆ । चिनुते यथा । यथा सामि । सामि गर्भः । गर्भीऽवपद्यते । अवपद्यते तादृक् । अवपद्यत इत्यव – पद्यते । तादृगेव । एव तत् । तदार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छेंत् । ऋच्छेद् वैश्वानरम् । वैश्वानरम् द्वादंशकपालम् । द्वादशकपालम् पुरस्तात् । द्वादशकपालमिति द्वादश – कपालम् । पुरस्तान् निः । निर् वपेत् । वपेथ् सम्वथ्सरः । सम्वथ्सरो वै । सम्वथ्सर इति सम् – वथ्सरः । वा अग्निः । अग्निर् वैश्वानरः ।

वैश्वानरो यथा । यथा सम्वथ्सरम् । सम्वथ्सरमाप्त्वा ( ) । सम्वथ्सरमिति सम् – वथ्सरम् । आप्त्वा काले । 6 (50/56) TS 5.5.1.7 - Kramam काल आगते । आगते विजायते । आगत इत्या – गते । विजायत एवम् । विजायत इति वि – जायते । एवमेव । एव संम्वथ्सरम् । सम्वथ्सरमाप्त्वा । सम्वथ्सरमिति सम्-वथ्सरम् । आप्त्वा काले । काल आगते । आगतेऽग्निम् । आगत इत्या–गते । अग्निम् चिनुते । चिनुते न । नार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छत्येषा । एषा वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रिया तनूः । तनूर् यत् । यद् वैशानरः । वैश्वानरः प्रियाम् । प्रियामेव । एवास्य । अस्य तनुवम् । तनुवमव । अवं रुन्धे । रुन्धे त्रीणे । त्रीण्येतानि । एतानि हवी ्षि । हवी ्षि भवन्ति । भवन्ति त्रयः । त्रयं इमे । इमे लोकाः । लोका एषाम् । एषाम् लोकानाम् । लोकाना ए रोहाय । रोहायेति रोहाय ॥ 7 (38/42)(यद्रियङ् वायु – र्यच्छ्मश्रुणस्तद् – वायो – र्निर्वपति दॆवता – स्तस्मा – दाप्त्वा – ऽष्टात्रिङ्शच्च) (A1)

TS 5.5.2.1 - Kramam

प्रजापतिः प्रजाः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । प्रजाः सृष्ट्वा । प्रजा इति प्र–जाः । सृष्ट्वा प्रेणा । प्रेणाऽनु । अनु प्र । प्राविशत् । अविशत् ताभ्यः । ताभ्यः पुनः । पुनः सम्भवितुम् । सम्भवितुम् न । सम्भवितुमिति सम् – भवितुम् । नाशंक्नोत् । अशक्नोथ् सः । सौंऽब्रवीत् । अब्रवीदृद्ध्नवत् । ऋद्ध्नवदित् । इथ् सः । स यः । यो मा । मेतः । इतः पुनः । पुनः सञ्चिनवत् । सञ्चिनवदिति । सञ्चिनवदिति सम्-चिनवत् । इति तम् । तम् देवाः । देवाः सम् । समचिन्वन् । अचिन्वन् ततः । ततो वै । वै ते । त आद्र्धनुवन्न् । आद्र्ध्नुवन् यत् । यथ् समचिन्वन् । समचिन्वन् तत् । समचिन्वन्नितं सम् – अचिन्वन्न् । तच् चित्यस्य । चित्यस्य चित्यत्वम् । चित्यत्वम् ँयः । चित्यत्वमितिं चित्य-त्वम् । य एवम् । एवम् वैद्वान् । विद्वानग्निम् । अग्निम् चिनुते । चिनुत ऋद्ध्नॊति । ऋद्ध्नोत्येव । एव कस्मैं । कस्मै कम् । कमग्निः । अग्निश्चीयते । चीयत इति । इत्याहुः । आहुरग्निवान् । अग्निवानसानि । अग्निवानित्यग्नि – वान् । 8 (50/57)

TS 5.5.2.2 - Kramam

असानीति । इति वै । वा अग्निः । अग्निश्चीयते । चीयतॆऽग्निवान् । अग्निवानेव । अग्निवानित्यंग्नि – वान् । एव भवति । भवति कस्मै । कस्मै कम् । कमग्निः । अग्निश्चीयते । चीयत इति । इत्याहुः । आहुर् देवाः । देवा मा । मा वेदन्न् । वेदन्निति । इति वै । वा अग्निः । अग्निश्चीयते । चीयते विदुः । विदुरेनम् । एनम् देवाः । देवाः कस्मै । कस्मै कम् । कमग्निः । अग्निश्चीयते । चीयत इति । इत्याहुः । आहुर् गृही । गृह्यंसानि । असानीति । इति वै । वा अग्निः । अग्निश्चीयतॆ । चीयते गृही । गृह्येव । एव भवति । भवति कस्मै । कस्मै कम् । कमग्निः । अग्निश्चियतॆ । चीयत इति । इत्याहुः । आहुः पशुमान् । पशुमानसानि । पशुमानिति पशु – मान् । असानीति । इति वै । वा अग्निः । अग्निश्चीयते । 9 (50/52)

TS 5.5.2.3 - Kramam

उप जीवान् । जीवानिति । इति वै । वा अग्निः । अग्निश्चीयते । चीयते त्रयः । त्रयः प्राञ्चः । प्राञ्चस्त्रयः । त्रयः प्रत्यञ्चः । प्रत्यञ्च आत्मा । आत्मा सप्तमः । सप्तम एतावन्तः । एतावन्त एव । एवैनम् । एनममुष्मिन्न् । अमुष्मिन् लाके । लाक उप । उप जीवन्ति । जीवन्ति प्रजापतिः । प्रजापतिरग्निम् । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अग्निमचिकीषत । अचिकीषत तम् । तम् पृथिवि । पृथिव्यं ब्रवीत् । अब्रवीन् न । न मियं । मय्यग्निम् । अग्निम् चैष्यसे । चेष्यसेऽति । अति मा । मा धक्ष्यति । धक्ष्यति सा । सा त्वा । त्वाऽतिदह्यमाना । अतिदह्यमाना वि । अतिदह्यमानेत्यति-दह्यमाना । वि धविष्ये । धविष्ये सः । 10 (50/53) TS 5.5.2.4 - Kramam स पापीयान् । पापीयान् भविष्यसि । भविष्यसीति । इति सः । सों उब्रवीत् । अब्रवीत् तथा । तथा वै । वा अहम् । अहम् करिष्यामि । करिष्यामि यथा । यथा त्वा । त्वा न । नातिधक्ष्यति । अतिधक्ष्यतीति । अतिधक्ष्यतीत्यति – धक्ष्यति । इति सः । स इमाम् ।

इमामभि । अभ्यमृशत् । अमृशत् प्रजापतिः । प्रजापतिस्त्वा । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । त्वा सादयतु । सादयतु तया । तया देवतया । देवतयाऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् ध्रुवा । धुवा सीद । सीदेति । इतीमाम् । इमामेव । एवेष्टकाम् । इष्टकाम् कृत्वा । कृत्वोप । उपाधत्त । अधत्तानितदाहाय । अनितदाहाय यत् । अनितदाहायत्यनित – दाहाय । यत् प्रति । प्रत्यग्निम् । अग्निम् चेन्वीत । चिन्वीत तत् । तदभि । अभि मृंशेत् । मृशेत् प्रजापतिः । प्रजापतिस्त्वा । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । त्वा सादयतु । सादयत् तया । तया देवतया । देवतयाऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् ध्रुवा । ध्रुवा सीद । सीदेति । 11 (50/54) TS 5.5.2.5 - Kramam इतीमाम् । इमामेव । एवेष्टकाम् । इष्टकाम् कृत्वा । कृत्वोपं । उप धत्ते । धत्तेऽनतिदाहाय । अनतिदाहाय प्रजापतिः । अनितदाहायत्यनित – दाहाय । प्रजापितरकामयत । प्रजापितरिति प्रजा – पतिः । अकामयत प्र । प्र जायेय । जायेयेति । इति सः ।

स एतम् । एतमुख्यम् । उख्यमपञ्यत् । अपञ्यत् तम् । त 🗸 सम्वथ्सरम् । सम्वथ्सरमंबिभः । सम्वथ्सरमिति सम्-वथ्सरम् । अबिभस्ततः । ततो वै । वै सः । स प्र । प्राजायत । अजायत तस्मात् । तस्माथ् सम्वथ्सरम् । सम्वथ्सरम् भार्यः । सम्वथ्सरमिति सम् – वथ्सरम् । भार्यः प्र । प्रैव । एव जायते । जायते तम् । तम् वस्वः । वस्वोऽब्रुवन् । अब्रुवन् प्र । प्र त्वम् । त्वमजनिष्ठाः । अजनिष्ठा वयम् । वयम् प्र । प्र जायामहै । जायामहा इति । इति तम् । तम् वसुभ्यः । वसुभ्यः प्र । वसुभ्य इति वसुं – भ्यः । प्रायच्छत् । अयच्छत् तम् । तम् त्रीणि । त्रीण्यहानि । अहान्यिबभरुः । अबिभरुस्तेन । तेन त्रीणि । 12 (50/55) **TS 5.5.2.6 - Kramam** त्रीणि च । च शतानि । शतान्यसृजन्त । असृजन्त त्रयस्त्रिण्शतम् । त्रयस्त्रिण्शतम् च । त्रयस्त्रिण्शतमिति त्रयः – त्रिण्शतम् । च तस्मात् । तस्मात् त्र्यहम् । त्र्यहम् भार्यः । त्र्यहमिति त्रि – अहम् । भार्यः प्र। प्रैव। एव जायते। जायते तान्। तान् रुद्राः। रुद्रा अंबुवत् । अबुवन् प्र । प्र यूयम् । यूयमजनिद्वम् ।

अजनिढ्वम् ँवयम् । वयम् प्र । प्र जायामहै । जायामहा इति । इति तम् । तर् रुद्रेभ्यः । रुद्रेभ्यः प्र । प्रायच्छन् । अयच्छन् तम् । त ए षट् । षडहानि । अहान्यबिभरुः । अबिभरुस्तेन । तेन त्रीणि । त्रीणि च । च शतानि । शतान्यसृजन्त । असृजन्त त्रयस्त्रिण्शतम् । त्रयस्त्रिण्शतम् च । त्रयस्त्रिण्शतमिति त्रयः – त्रिण्शतम् । च तस्मात् । तस्माथ् षडहम् । षडहम् भार्यः । षडहमिति षट् – अहम् । भार्यः प्र । प्रैव । एव जायते । जायते तान् । तानादित्याः । आदित्या अंब्रुवन् । अब्रुवन् प्र । प्र यूयम् । यूयमजनिढ्वम् । अजनिढ्वम् वयम् ( ) । वयम् प्र । 13 (50/54) **TS 5.5.2.7 - Kramam** प्र जायामहै । जायामहा इति । इति तम् । तमादित्येभ्यः । आदित्येभ्यः प्र। प्रायच्छन् । अयच्छन् तम् । तम् द्वादेश । द्वादशाहानि । अहान्यबिभरुः । अबिभरुस्तेन । तेन त्रीणि । त्रीणि च । च शतानि । शतान्यसृजन्त । असृजन्त त्रयस्त्रिण्शतम् । त्रयस्त्रिण्शतम् च । त्रयस्त्रिण्शतमिति त्रयः – त्रिण्शतम् । च तस्मात् । तस्माद् द्वादशाहम् । द्वादशाहम् भार्यः ।

द्वादशाहमिति द्वादश – अहम् । भार्यः प्र । प्रैव । एव जायते । जायते तेन । तेन वै । वै ते । ते सहस्रम् । सहस्रमसृजन्त । असृजन्तोखाम् । उखा ए सहस्रतमीम् । सहस्रतमीम् ँयः । सहस्रतमीमिति सहस्र - तमीम् । य एवम् । एवमुख्यम् । उख्य 🤟 साहस्रम् । साहस्रम् वैदं । वेद प्र । प्र सहस्रम् । सहस्रम् पशून् । पशूनाप्नोति । आप्नोतीत्याप्नोति । 14 (40/43) (अग्निवान् – पंशुमानसानीति वा अग्नि – र्द्धविष्ये – मृशॆत् प्रजापितस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्व ध्रुवा सीद – तॆन – तानादित्या अब्रुवन् प्र यूयमजनिद्वम् वयम् – चत्वारि एशच्चे) (A2) **TS 5.5.3.1 - Kramam** यजुषा वै। वा एषा। एषा क्रियते। क्रियते यजुषा। यजुषा पच्यते। पच्यते यजुषा । यजुषा वि । वि मुच्यते । मुच्यते यत् । यदुखा । उखा सा। सा वै। वा एषा। एषैतर्.हि। एतर्.हि यातयाम्नी। यातयाम्नी सा । यातयाम्नीति यात – याम्नी । सा न । न पुनः । पुनः प्रयुज्या । प्रयुज्येति । प्रयुज्येति प्र – युज्या । इत्याहुः ।

TS 5.5.3.2 - Kramam

युक्ष्वा हि । हि ये । ये तव । तव युक्ष्व । युक्ष्वा हि । हि देवहूतमान् । देवहूतमां इति । देवहूतमानिति देव – हूतमान् । इत्याह । आहैषः । एष वै । वा अग्नेः । अग्नेर् योगः । योगस्तेन । तेनैव । एवैनम् । एनम् युनिक्ति । युनिक्ति युङ्के । युङ्के युञ्जानेषु । युञ्जानेषु । युञ्जानेषु । ब्रह्मवादिना वदन्ति । ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनः । अग्निश्चेतव्या(3)ः । चेतव्या(3)ः । उत्ताना(3)ः । उत्ताना(3)ः । उत्ताना(3)ः ।

इति वयसाम् । वयसाम् वै । वा एषः । एष प्रतिमया । प्रतिमया । चीयते । प्रतिमयति प्रति – मया । चीयते यत् । यदिग्नः । अग्निर् यत् । यन् न्यञ्चम् । न्यञ्चम् चिनुयात् । चिनुयात् पृष्टितः । पृष्टित । एनम् । एनमाहुतयः । आहुतय ऋच्छेयुः । आहुतय इत्या – हुतयः । ऋच्छेयुर् यत् । यदुत्तानम् । उत्तानम् न । उत्तानमित्युत् – तानम् । न पिततुम् । पिततुण् शक्नुयात् । शक्नुयादसुवर्ग्यः । असुवर्ग्योऽस्य । असुवर्ग्य इत्यस्वः – ग्यः । अस्य स्यात् । स्यात् प्राचीनम् । प्राचीनम्तानम् । उत्तानम् पुरुषशीर्ष्य । प्राचीनम्तानम् । उत्तानम् पुरुषशीर्ष्य । उत्तानमित्युत् – तानम् । उत्तानमित्युत् – तानम् । उत्तानम् पुरुषशीर्ष्य । उत्तानमित्युत् – तानम् । उत्तानम् पुरुषशीर्ष्य । उत्तानमित्युत् – तानम् । उत्तानम् पुरुषशीर्ष्य । उत्तानमित्युत् – तानम् । 16 (50/58)

TS 5.5.3.3 - Kramam

पुरुषशीर षमुप । पुरुषशीर षिति पुरुष – शीर षम् । उप दधाति । दधाति मुखतः । मुखत एव । एवैनम् । एनमाहुतयः । आहुतय ऋच्छन्ति । आहुतय इत्या – हुतयः । ऋच्छन्ति न । नोत्तानम् । उत्तानम् चिनुते । उत्तानमित्युत् – तानम् । चिनुते सुवर्ग्यः । सुवर्ग्याऽस्य । सुवर्ग्य इति सुवः – ग्यः । अस्य भवति । भवति सौर्या । सौर्या जुहोति । जुहोति चक्षुः । चक्षुरेव ।

एवास्मिन्न् । अस्मिन् प्रति । प्रति दधाति । दधाति द्विः । द्विर् जुहोति । जुहोति द्वे । द्वे हि । द्वे इति द्वे । हि चक्षुषी । चक्षुषी समान्या । चक्षुषी इति चक्षुषी । समान्या जुहोति । जुहोति समानम् । समान ए हि । हि चक्षुः । चक्षुः समृद्ध्यै । समृद्ध्यै देवासुराः । समृद्ध्या इति सम् – ऋद्ध्यै । देवासुराः सम्यंताः । देवासुरा इति देव – असुराः । सम्यता आसन्न् । सम्यता इति सम् – यत्ताः । आसन् ते । ते वामम् । वामम् वसु । वसु सम् । सम् नि । न्यद्धत । अद्धत तत् । तद् देवाः । देवा वामभृता । वामभृताऽवृञ्जत । वामभृतॆति वाम – भृता । अवृञ्जत तत् । तद् वामभृतः । वामभृतो वामभृत्त्वम् । वामभृत इति वाम – भृतः । वामभृत्वम् यत् । वामभृत्वमिति वामभृत् – त्वम् । यद् वामभृतम् ()। वामभृतमुपदधाति । वामभृतमिति वाम-भृतम् । उपद्याति वामम् । उपद्यातीत्युप – द्याति । वाममेव । एव तया । तया वसुं । वसु यजमानः । यजमानो भ्रातृव्यस्य । भातृव्यस्य वृङ्के ।

TS 5.5.4.1 - Kramam

आणे वर्रणस्य । वर्रणस्य पत्नयः । पत्नय आसन् । आसन् ताः ।
ता अग्निः । अग्निरिभ । अभ्यद्ध्यायत् । अद्ध्यायत् ताः ।
ताः सम् । समभवत् । अभवत् तस्य । तस्य रेतः । रेतः परा ।
पराऽपतत् । अपतत् तत् । तदियम् । इयमभवत् । अभवद् यत् ।
यद् द्वितीयम् । द्वितीयम् परापतत् । परापतत् तत् । परापतिदिति
परा – अपतत् । तद्सौ । असावभवत् । अभवदियम् । इयम् वै ।
वै विराट् । विराडसौ । विराडिति वि – राट् । असौ स्वराट् ।

स्वराड् यत्। स्वराडिति स्व – राट्। यद् विराजौ ।
विराजावुपदधाति। विराजाविति वि – राजौ । उपदधातीमे ।
उपदधातीत्युप–दधाति। इमे एव। इमे इतीमे । एवोप। उप धते।
धत्ते यत्। यद् वै। वा असौ । असौ रेतः। रेतः सिञ्चिति।
सिञ्चिति तत्। तदस्याम्। अस्याम् प्रति। प्रति तिष्ठति।
तिष्ठति तत्। तत् प्र। प्र जायते। जायते ताः। ता ओषधयः।
आषधयो वीरुधः। 18 (50/56)

TS 5.5.4.2 - Kramam

वीरुधो भवन्ति । भवन्ति ताः । ता अग्निः । अग्निरित्ते । अति यः ।

य एवम् । एवम् वेद । वेद प्र । प्रैव । एव जायते । जायतेऽन्नादः ।
अन्नादो भवति । अन्नाद इत्यन्न — अदः । भवति यः । यो रेतस्वी ।
रेतस्वी स्यात् । स्यात् प्रथमायाम् । प्रथमायाम् तस्य । तस्य चित्याम् ।
चित्यामुभे । उभे उप । उभे इत्युभे । उप दद्ध्यात् । दद्ध्यादिमे ।
इमे एव । इमे इतीमे । एवास्मै । अस्मै समीची । समीची रेतः ।
समीची इति समीची । रेतः सिञ्चतः । सिञ्चतो यः ।

यः सिकरेताः । सिकरेताः स्यात् । सिकरेता इति सिक्त — रेताः ।

स्यात् प्रथमायाम् । प्रथमायाम् तस्य । तस्य चित्याम् । चित्यामन्याम् । अन्यामुप । उप दद्ध्यात् । दद्ध्यादुत्तमायाम् । उत्तमायामन्याम् । उत्तमायामित्युत् – तमायाम् । अन्या ए रेतः । रेत एव । एवास्य । अस्य सिक्तम् । सिक्तमाभ्याम् । आभ्यामुभयतः । उभयतः परि । परि गृह्णाति । गृह्णाति सम्वथ्सरम् । सम्वथ्सरम् न । सम्वथ्सरमिति सम् – वथ्सरम् । न कम् । कम् चन । 19 (50/57) चन प्रत्यवरोहेत्। प्रत्यवरोहेन् न। प्रत्यवरोहेदिति प्रति-अवरोहेत्। ____ न हि । हीमे । इमे कम् । इमे इतीमे । कम् चन । चन प्रत्यवरोहतः । प्रत्यवरोहतस्तत् । प्रत्यवरोहत इति प्रति-अवरोहतः । तदेनयोः । एनयोर् व्रतम् । व्रतम् ँयः । यो वै । वा अपंशीर् षाणम् । अपशीर्.षाणमग्निम् । अपशीर्.षाणमित्यपं – शीर्.षाणम् । अग्निम् चिनुते । चिनुतेऽपंशीर्.षा । अपंशिर्.षाऽमुष्मिन्न् । अपशीर्.षेत्यपं – शीर्.षा । अमुष्मिन् ँलोके । लोके भवति । भवति यः । यः सर्ञारि.षाणम् । सर्ञारि.षाणम् चिनुते । सर्ञारि.षाणमिति स – शीर्.षाणम् । चिनुते सशीर्.षा । सशीर्.षाऽमुष्मिन्न् ।

सशीर्.षेति स – शीर्.षा । अमुष्मिन् लोके । लोके भवति । भवति यथा । यथा देवाः । देवा इह । इहागमन्न् । आगमन् वीतिहोत्राः । आगमन्नित्या – गमन्न् । वीतिहोत्रा ऋतावृधः । वीतिहोत्रा इति वीति – होत्राः । ऋतावृधेः समुद्रस्य । ऋतावृध इत्यृत – वृधेः । समुद्रस्य वयुनस्य । वयुनस्य पत्मन् । पत्मन् जुहोमि । जुहोमि विश्वकर्मणे । विश्वकर्मणे विश्वा । विश्वकर्मण इति विश्व – कर्मणे । विश्वाऽहा । अहाऽमर्त्यम् । अमर्त्य ए हविः । हविरिति । इति स्वयमातृण्णाम् । स्वयमातृण्णामुपधाय । स्वयमातृण्णामिति स्वयम् – आतृण्णाम् । उपधायं जुहोति । उपधायेत्युप – धायं ।

जुहोत्येतत् । 20 (50/63)

TS 5.5.4.4 - Kramam

एतद् वै । वा अग्नेः । अग्नेः शिरः । शिरः सशीर्.षाणम् । सर्ञीर्.षाणमेव । सर्ञीर्.षाणमिति स – र्ञीर्.षाणम् । एवाग्निम् । अग्निम् चिनुते । चिनुते सशीर्.षा । सशीर्.षाऽमुष्मिन्न् । सशीर्.षॆति स – शीर्.षा । अमुष्मिन् ँलोके । लोके भवति । भवति यः ।

य एवम् । एवम् वैद । वेद सुवर्गाय । सुवर्गाय वै । सुवर्गायिति सुवः – गाय । वा एषः । एष लोकाय । लोकाय चीयते । चीयते यत् । यदग्निः । अग्निस्तस्य । तस्य यत् । यदयथापूर्वम् । अयथापूर्वम् क्रियते । अयथापूर्वमित्ययथा – पूर्वम् । क्रियतेऽसुवर्ग्यम् । असुवर्ग्यमस्य । असुवर्ग्यमित्यसुवः – ग्यम् । अस्य तत् । तथ् सुवर्ग्यः । सुवर्ग्योऽग्निः । सुवर्ग्यं इति सुवः – ग्यः । अग्निश्चितिम् । चितिमुपधायं । उपधायाभि । उपधायत्युप – धाय । अभि मृशेत् । मृशेच् चित्तिम् । चित्तिमचित्तिम् । अचित्तिम् चिनवत् । चिनवद् वि । वि विद्वान् । विद्वान् पृष्ठा । पृष्ठेव । इव वीता । वीता वृजिना । वृजिना च । च मर्तान् । मर्तान् राये । राये च । च नः । नः स्वपत्याय ( ) । स्वपत्यायं देव । स्वपत्यायेतिं सु – अपत्यायं । देव दितिम् । दितिम् च । च रास्वं । रास्वादितिम् । अदितिमुरुष्य । उरुष्येति । इति यथापूर्वम् । यथापूर्वमेव । यथापूर्वमिति यथा – पूर्वम् । एवैनाम् । एनामुपं । उपं धत्ते । धत्ते प्राञ्चम् । प्राञ्चमेनम् ।

```
एनम् चिनुते । चिनुते सुवर्ग्यः । सुवर्ग्योऽस्य । सुवर्ग्यं इति
सुवः – ग्यः । अस्य भवति । भवतीति भवति ॥ 21 (68/78)
(ओषधयः - कम् - जुहोति - स्वपत्याया - ष्टादश च) (A4)
TS 5.5.5.1 - Kramam
विश्वकर्मा दिशाम् । विश्वकर्मेतिं विश्व – कर्मा । दिशाम् पतिः ।
पतिः सः । स नः । नः पशून् । पशून् पातु । पातु सः ।
सौऽस्मान् । अस्मान् पातु । पातु तस्मै । तस्मै नमः ।
नमः प्रजापतिः । प्रजापती रुद्रः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः ।
रुद्रो वरुणः । वरुणोऽग्निः । अग्निर् दिशाम् । दिशाम् पतिः । पतिः
सः । स नः । नः पशून् । पशून् पातु । पातु सः । सौंऽस्मान् ।
अस्मान् पातु । पातु तस्मै । तस्मै नमः । नमं एताः । एता वै ।
वै देवताः । देवता एतेषाम् । एतेषाम् पशूनाम् । पशूनामधिपतयः ।
अधिपतय स्ताभ्यः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । ताभ्यो वै ।
वा एषः । एष आ । आ वृश्च्यते । वृश्च्यते यः । यः पशुश्रीर्.षाणि ।
पशुशीर्.षाण्युपदधाति । पशुशीर्.षाणीति पशु – शीर्.षाणि ।
उपद्याति हिरण्येष्टकाः । उपद्यातीत्युप – द्याति ।
```

पञ्चम काण्डे - पञ्चमः प्रश्नः (TS 5.5)

हिरण्येष्टका उप । हिरण्येष्टका इति हिरण्य – इष्टकाः । उप दधाति । दधात्येताभ्यः । एताभ्यं एव । एव देवताभ्यः । देवताभ्यो नमः । नमस्करोति । करोति ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः । 22 (50/57)

TS 5.5.5.2 - Kramam

वदन्त्यग्नौ । अग्नौ ग्राम्यान् । ग्राम्यान् पशून् । पशून् प्र । प्र दधाति । दधाति शुचा । शुचाऽऽरण्यान् । आरण्यानर्पयति । अर्पयति किम् । किम् ततः । तत उत् । उच्छि एषति । शि एषतीति । इति यत् । यद्धिरण्येष्टकाः । हिरण्येष्टका उपद्याति । हिरण्येष्टका इति हिरण्य – इष्टकाः । उपद्यात्यमृतम् । उपद्यातीत्युप–द्याति । अमृतम् ँवै । वै हिरण्यम् । हिरण्यममृतेन । अमृतेनैव । एव ग्राम्येभ्यः । ग्राम्येभ्यः पशुभ्यः । पशुभ्यो भेषजम् । पशुभ्य इति पशु – भ्यः । भेषजम् करोति । करोति न । नैनान् । एनान्. हिनस्ति । हिनस्ति प्राणः । प्राणो वै । प्राण इति प्र-अनः । वै प्रथमा । प्रथमा स्वयमातृण्णा । स्वयमातृण्णा व्यानः । स्वयमातृण्णेति स्वयम् – आतृण्णा । व्यानो द्वितीया ।

व्यान इति वि – अनः । द्वितीयाऽपानः । अपान स्तृतीया । अपान इत्यप – अनः । तृतीयाऽनु । अनु प्र । प्राण्यात् । अन्यात् प्रथमाम् । प्रथमा स्वयमातृण्णाम् । स्वयमातृण्णामुपधाय । स्वयमातृण्णामिति स्वयम् – आतृण्णाम् । उपधाय प्राणेन । उपधायेत्युप – धाय । प्राणेनैव । प्राणेनेति प्र – अनेन । एव प्राणम् । प्राण् सम् । प्राणमिति प्र - अनम् । समर्ब्धयति । अर्ब्धयति वि । व्यन्यात् । अन्याद् द्वितीयाम् । 23 (50/61) **TS 5.5.5.3 - Kramam** द्वितीयामुपधाय । उपधाय व्यानेन । उपधायत्युप – धाय । व्यानेनैव । व्यानेनेति वि – अनेन । एव व्यानम् । व्यानप् सम् । व्यानमिति वि – अनम् । समर्द्धयति । अर्द्धयत्यपं । अपान्यात् । अन्यात् तृतीयाम् । तृतीयामुपधायं । उपधायापानेनं । उपधायत्युप – धायं । अपानेनैव । अपानेनेत्यप – अनेन । एवापानम् । अपान ए सम् । अपानमित्यप – अनम् । समर्ब्धयति । अर्द्धयत्यथौ । अथौ प्राणैः । अथो इत्यथों । प्राणैरेव । प्राणैरिति प्र – अनैः । एवैनम् । एन एसम्। समिन्धे। इन्धे भूः। भूर्भुवः। भुवः सुवः। सुवरिति।

इति स्वयमातृण्णाः । स्वयमातृण्णा उप । स्वयमातृण्णा इति स्वयम् – आतृण्णाः । उप दधाति । दधातीमे । इमे वै । वै लोकाः । लोकाः स्वयमातृण्णाः । स्वयमातृण्णा एताभिः । स्वयमातृण्णा इति स्वयम् – आतृण्णाः । एताभिः खलु । खलु वै । वै व्याहृतीभिः । व्याहृतीभिः प्रजापतिः । व्याहृतीभिरिति व्याहृति – भिः । प्रजापतिः प्र । प्रजापतिरितिं प्रजा – पतिः । प्राजायत । अजायत यत् । यदेताभिः । एताभिर् व्याहृतीभिः । व्याहृतीभिः स्वयमातृण्णाः । व्याहतीभिरिति व्याहति - भिः । स्वयमातृण्णा उपद्याति । स्वयमातृण्णा इति स्वयम् – आतृण्णाः । उपद्धातीमान् । उपद्यातीत्युप - द्याति । इमानेव । एव लोकान् । लोकानुपधाय । उपधायैषु । उपधायेत्युप – धाय । एषु लोकेषु । 24 (50/66) **TS 5.5.5.4 - Kramam** लोकेष्वधि । अधि प्र । प्र जायते । जायते प्राणाय । प्राणाय व्यानाय । प्राणायेति प्र – अनाय । व्यानायापानाय । व्यानायेति वि – अनाय । अपानाय वाचे । अपानायेत्यप – अनाय । वाचे त्वा । त्वा चक्षुषे । चक्षुषे त्वा । त्वा तया । तया देवतया । देवतयाऽङ्गिरस्वत् ।

अङ्गिरस्वद् ध्रुवा । ध्रुवा सीद । सीदाग्निना । अग्निना वै । वै देवाः । देवाः सुवर्गम् । सुवर्गम् लोकम् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमजिगा एसन् । अजिगा एसन् तेन । तेन पतितुम् । पतितुम् न । नाशक्नुवन् । अशक्नुवन् ते । त एताः । एताश्चतस्रः । चतस्रः स्वयमातृण्णाः । स्वयमातृण्णा अपश्यन् । स्वयमातृण्णा इति स्वयम् – आतृण्णाः । अपञ्यन् ताः । ता दिक्षु । दिक्षूपं । उपादधत । अदधत तेन । तेन सर्वतश्चक्षुषा । सर्वतश्चक्षुषा सुवर्गम् । सर्वतश्रक्षुषिति सर्वतः - चक्षुषा । सुवर्गम् लोकम् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमायन्न् । आयन् यत् । यच् चतस्रः । चतस्रः स्वयमातृण्णाः । स्वयमातृण्णा दिक्षु । स्वयमातृण्णा इति स्वयम् – आतृण्णाः । दिक्षूपदधाति । उपदधाति सर्वतश्चक्षुषा । उपदधातीत्युप दधाति । सर्वतश्चक्षुषैव । सर्वतश्चक्षुषॆति सर्वतः – चक्षुषा । एव तत् । तदग्निना । अग्निना यजमानः ( ) । यजमानः सुवर्गम् । सुवर्गम् लाकम् । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकमंति । एतीत्यंति ॥ 25 (53/64)

(ब्रह्मवादिनों - व्यन्या - देषु - यजमान - स्त्रीणि च) (A5) TS 5.5.6.1 - Kramam अग्न आ । आ याहि । याहि वीतयें । वीतय इति । इत्याह । आहाह्नत । अह्नतैव । एवैनम् । एनमग्निम् । अग्निम् दूतम् । दूतम् ँवृणीमहॆ । वृणीमह इति । इत्याह । आह हूत्वा । हूत्वैव । एवैनम् । एनम् वृणीतॆ । वृणीतॆऽग्निना । अग्निनाऽग्निः । अग्निः सम् । समिद्ध्यते । इद्ध्यत इति । इत्याह । आह सम् । समिन्धे । इन्ध एव । एवैनम् । एनमग्निः । अग्निर् वृत्राणि । वृत्राणि जङ्घनत् । जङ्घनदिति । इत्याह । आह समिद्धे । समिद्ध एव । समिद्ध इति सम् – इब्हे । एवास्मिन्न् । अस्मिन्निन्द्रियम् । इन्द्रियम् दधाति । द्धात्यग्नेः । अग्नेः स्तोमम् । स्तोमम् मनामहे । मनामह इति । इत्याह । आह मनुते । मनुत एव । एवैनम् । एनमेतानि । एतानि वै । वा अहाम् । अहार् रूपाणि । रूपाण्यन्वहम् । 26 (50/51) TS 5.5.6.2 - Kramam

अन्वहमेव । अन्वहमित्यनु – अहम् । एवैनम् । एनम् चिनुते । --- । -- ॥ । । । । । चिनुतेऽव । अवाह्राम् । अह्राण् रूपाणि । रूपाणि रुन्धे ।

```
रुन्धे ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनां वदन्ति ।
ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति कस्मात् । कस्माथ् सत्यात् ।
सत्याद् यातयाम्नीः । यातयाम्नीरन्याः । यातयाम्नीरिति यात–याम्नीः ।
अन्या इष्टकाः । इष्टका अयातयाम्नी । अयातयाम्नी लोकम्पृणा ।
अयातयाम्नीत्ययात – याम्नी । लोकम्पृणेति ।
लोकम्पृणेति लोकम् – पृणा । इत्यैन्द्राग्नी । ऐन्द्राग्नी हि ।
ऐन्द्राग्नीत्यैन्द्र – अग्नी । हि बार्.हस्पत्या । बार्.हस्पत्येति । इति
ब्रूयात् । ब्रूयादिन्द्राग्नी । इन्द्राग्नी च । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी ।
च हि । हि देवानाम् । देवानाम् बृहस्पतिः । बृहस्पतिश्च ।
चार्यातयामानः । अयातयामानोऽनुचरवती ।
अयातयामान इत्ययात – यामानः । अनुचरवती भवति ।
अनुचरवतीत्यनुचर-वती । भवत्यजामित्वाय । अजामित्वायानुष्टुभा ।
अजामित्वायेत्यजामि – त्वाय । अनुष्टुभाऽनु । अनुष्टुभेत्यनु–स्तुभा ।
अनु चरति । चरत्यात्मा । आत्मा वै । वै लोकम्पृणा ।
लोकम्पृणा प्राणः । लोकम्पृणेति लोकम् – पृणा । प्राणौऽनुष्टुप् ।
```

TS 5.5.6.3 - Kramam

इत्याह । आह तस्मात् । तस्मात् परुषिपरुषि । परुषिपरुषि रसः ।

परुषिपरुषीति परुषि – परुषि । रसः सोमम् । सोमं अप्रीणन्ति ।

श्रीणन्ति पृश्वयः । पृश्वयः इति । इत्याह । आहान्नम् । अन्नम् वै ।

वै पृश्वि । पृश्वयः । अन्नम्व । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे ऽर्कः ।

अर्को वै । वा अग्वः । अग्विर्द्धः । अर्को ऽन्नम् । अन्नमन्तम् ।

अत्रमेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे जन्मन्न् । जन्मन् देवानाम् ।

देवानाम् विशः । विशस्त्रिषु । त्रिष्वा । आ रोचने । रोचने दिवः ।

दिव इति । इत्याह । आहेमान् । इमानेव । एवास्मे । अस्मै लोकान् ।

लोकान् ज्योतिष्मतः । ज्योतिष्मतः करोति । करोति यः । यो वै ।

वा इष्टकानाम् । इष्टकानाम् प्रतिष्ठाम् । प्रतिष्ठाम् वेद ।

प्रतिष्ठामितिं प्रति – स्थाम् । वेद प्रतिं । प्रत्येव । एव तिष्ठति । तिष्ठति तया ( ) । तया देवतया । देवतयाऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् ध्रुवा । धुवा सीद। सीदेति । इत्याह । आहैषा । एषा वै । वा इष्टकानाम् । इष्टकानाम् प्रतिष्ठा । प्रतिष्ठा यः । प्रतिष्ठेति प्रति – स्था । य एवम् । एवम् वैद । वेद प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति । तिष्ठतीति तिष्ठति ॥ 28 (66/69) (रूपाणि - सूददौहस - स्तया - षोडश च) (A6) **TS 5.5.7.1 - Kramam** सुवर्गाय वै । सुवर्गायिति सुवः – गाय । वा एषः । एष लोकाय । लोकायं चीयते । चीयते यत् । यदग्निः । अग्निर् वजः । वज्र एकादिशनी । एकादिशनी यत् । यदग्नौ । अग्नावंकादिशनीम् । एकादिशनींम् मिनुयात् । मिनुयाद् वज्रंण । वज्रंणैनम् । एन 🗸 सुवर्गात् । सुवर्गाल्लोकात् । सुवर्गादिति सुवः-गात् । लोकादन्तः । अन्तर् दध्यात् । दध्याद् यत् । यन् न । न मिनुयात् । मिनुयाथ् स्वरुभिः । स्वरुभिः पशून् । स्वरुभिरिति स्वरु – भिः । पशून्. वि । व्यर्द्धयेत् । अर्द्धयेदेकयूपम् । एकयूपम् मिनोति । एकयूपमित्येक – यूपम् । मिनोति न । नैनम् । एनम् वज्रेण ।

वज्रंण सुवर्गात् । सुवर्गाल्लोकात् । सुवर्गादिति सुवः – गात् । लोकादन्तर्दधाति । अन्तर्दधाति न । अन्तर्दधातीत्यन्तः – दधाति । न स्वरंभिः । स्वरंभिः पशून् । स्वरंभिरिति स्वरं – भिः । पशून्. वि । व्यर्द्धयति । अर्द्धयति वि । वि वै । वा एषः । एष इन्द्रियेण । इन्द्रियेण वीर्येण । वीर्येणद्ध्यते । ऋध्यते यः । योऽग्निम् । अग्निम् चिन्वत्र् । चिन्वत्रधिक्रामति । अधिक्रामत्यैन्द्रिया । अधिक्रामतीत्यधि – क्रामित । ऐन्द्रियर्चा । 29 (50/58) **TS 5.5.7.2 - Kramam** ऋचाऽऽक्रमणम् । आक्रमणम् प्रति । आक्रमणमित्या – क्रमणम् । प्रतीष्टकाम् । इष्टकामुपं । उपं दद्ध्यात् । दद्ध्यान् न । नेन्द्रियेणं । इन्द्रियेण वीर्येण । वीर्येण वि । व्यृद्ध्यते । ऋद्ध्यते रुद्रः । रुद्रो वै । वा एषः । एषयत् । यदग्निः । अग्निस्तस्यं । तस्यं तिस्रः । तिस्रः शरव्याः । शरव्याः प्रतीची । प्रतीची तिरश्ची । तिरश्चनूची । अनूची ताभ्यः । ताभ्यो वै । वा एषः । एष आ । आ वृश्च्यते । वृश्यते यः । योऽग्निम् । अग्निम् चिनुते । चिनुतेऽग्निम् । अग्निम् चित्वा । चित्वा तिसृधन्वम् । तिसृधन्वमयाचितम् ।

तिसृधन्वमिति तिसृ – धन्वम् । अयाचितम् ब्राह्मणाय । ब्राह्मणायं दद्यात् । दद्यात् ताभ्यः । ताभ्यं एव । एव नमः । नमस्करोति । करोत्यथौ । अथो ताभ्यः । अथो इत्यथौ । ताभ्य एव । एवात्मानम् । आत्मानम् निः । निष्क्रीणीते । क्रीणीते यत् । यत् ते । ते रुद्र । रुद्र पुरः । पुरो धनुः । 30 (50/53) TS 5.5.7.3 - Kramam धनुस्तत् । तद् वातः । वातॊ अनु । अनु वातु । वातु तॆ । तॆ तस्मै । तस्मै ते । ते रुद्र । रुद्र सम्वथ्सरेण । सम्वथ्सरेण नमः । सम्वथ्सरेणेति सम् – वथ्सरेण । नमस्करोमि । करोमि यत् । यत् तें । ते रुद्र । रुद्र दक्षिणा । दक्षिणा धनुः । धनुस्तत् । तद् वातः । वातो अनु । अनु वातु । वातु ते । ते तस्मै । तस्मै ते । ते रुद्र । रुद्र परिवथ्सरेणं । परिवथ्सरेण नमः । परिवथ्सरेणेति परि – वथ्सरेण । नमस्करोमि । करोमि यत् । यत् ते । ते रुद्र । रुद्र पश्चात् । पश्चाद् धनुः । धनुस्तत् । तद् वातः । वातो अनु । अनु वातु । वातु तॆ । तॆ तस्मै । तस्मै तॆ । तॆ रुद्र । रुद्रॆदावथ्सरेण । इदावथ्सरेण नमः । नमस्करोमि । करोमि यत् । यत् ते । ते रुद्र ।

रुद्रोत्तरात् । उत्तराद् धनुः । उत्तरादित्युत् – तरात् । धनु स्तत् । –––। तद् वातः । 31 (50/53)

TS 5.5.7.4 - Kramam

वातो अनु । अनु वातु । वातु ते । ते तस्मै । तस्मै ते । ते रुद्र । रुद्रेदुवथ्सरेणं । इदुवथ्सरेण नमः । इदुवथ्सरेणेतींदु – वथ्सरेणं । नमस्करोमि । करोमि यत् । यत् ते । ते रुद्र । रुद्रोपरि । उपरि धनुः । थनुस्तत् । तद् वातः । वातो अनु । अनु वातु । वातु ते । ते तस्मै । तस्मै ते । ते रुद्र । रुद्र वथ्सरेण । वथ्सरेण नमः । नमस्करोमि । करोमि रुद्रः । रुद्रो वै । वा एषः । एष यत् । यद्गिः । अग्निः सः । स यथा । यथा व्याघ्रः । व्याघ्रः कुद्धः । कुद्धस्तिष्ठति । तिष्ठत्येवम् । एवम् वै । वा एषः । एष एतर् हि । एतर् हि सञ्चितम् । सञ्चितमेतैः । सञ्चितमिति सम् – चितम् । एतैरुपं । उपं तिष्ठते । तिष्ठते नमस्कारैः । नमस्कारैरेव । नमस्कारैरिति नमः – कारैः । एवैनम् । एन ए रामयति । रामयति ये । येऽग्नयः । अग्नयः पुरीष्याः । 32 (50/53)

```
TS 5.5.7.5 - Kramam
पुरीष्याः प्रविष्टाः । प्रविष्टाः पृथिवीम् । प्रविष्टा इति प्र – विष्टाः ।
पृथिवीमनु । अन्वित्यनु ॥ तेषाम् त्वम् । त्वमसि । अस्युत्तमः ।
उत्तमः प्र । उत्तम इत्युत् – तमः । प्रणः । नो जीवातवे । जीवातवे
सुव । सुवेति सुव ॥ आपम् त्वा । त्वाऽग्ने । अग्ने मनसा ।
मनसाऽऽपम् । आपम् त्वा । त्वाऽग्ने । अग्ने तपसा । तपसाऽऽपम् ।
आपम् त्वा । त्वाऽग्ने । अग्ने दीक्षयां । दीक्षयाऽऽपम् । आपम् त्वा ।
त्वाऽग्ने । अग्न उपसद्भिः । उपसद्भिरापम् ।
उपसब्दिरित्युपसत् – भिः । आपम् त्वा । त्वाऽग्ने । अग्ने सुत्यया ।
सुत्ययाऽऽपम् । आपम् त्वा । त्वाऽग्ने । अग्ने दक्षिणाभिः ।
दक्षिणाभिरापम् । आपम् त्वा । त्वाऽग्ने । अग्नेऽवभृथेन ।
अवभृथेनाऽऽपम् । अवभृथेनेत्यव – भृथेन । आपम् त्वा । त्वाऽग्ने ।
अग्ने वशया । वशयाऽऽपम् । आपम् त्वा । त्वाऽग्ने ।
अग्ने स्वगाकारेणं । स्वगाकारेणेति । स्वगाकारेणेति स्वगा–कारेणं ।
इत्याह ()। आहैषा। एषा वै। वा अग्नेः।
अग्नेराप्तिः । आप्तिस्तया । तयैव । एवैनम् । एनमाप्नॊति ।
```

```
आप्नोतीत्याप्नोति ॥ 33 (58/63)
(ऐन्द्रिया – पुर – उत्तराद्धनुस्त – दग्नयं – आहा – ष्टौ च)
(A7)
TS 5.5.8.1 - Kramam
गायत्रेण पुरस्तात् । पुरस्तादुपं । उपं तिष्ठते । तिष्ठते प्राणम् ।
प्राणमेव । प्राणमिति प्र – अनम् । एवास्मिन् । अस्मिन् दधाति ।
द्धाति बृहद्रथन्तराभ्याम् । बृहद्रथन्तराभ्याम् पक्षौ ।
बृहद्रन्तराभ्यामिति बृहत् – रथन्तराभ्याम् । पक्षावोजः । ओजं एव ।
एवास्मिन् । अस्मिन् दधाति । दधात्यृतुस्थायज्ञायज्ञियेन ।
ऋतुस्थायज्ञायज्ञियेन पुच्छम्। पुच्छमृतुषु । ऋतुष्वेव । एव प्रति ।
प्रति तिष्ठति । तिष्ठति पृष्ठैः । पृष्ठैरुपं । उपं तिष्ठते । तिष्ठते तेजः ।
तेजो वै। वै पृष्ठानि। पृष्ठानि तेजः। तेज एव। एवास्मिन्न्।
अस्मिन् दधाति । दधाति प्रजापतिः । प्रजापतिरग्निम् । प्रजापतिरिति
प्रजा – पतिः । अग्निमसृजत । असृजत सः । सौंऽस्मात् ।
अस्माथ् सृष्टः । सृष्टः पराङ् । पराङैत् । ऐत् तम् । तम् ँवारवन्तीयंन ।
वारवन्तीयेनावारयत । वारवन्तीयॆनेति वार – वन्तीयेन । अवारयत तत् ।
```

तद् वारवन्तीयस्य । वारवन्तीयस्य वारवन्तीयत्वम् । वारवन्तीयस्येति वार – वन्तीयस्य । वारवन्तीयत्व । ३ यैतेन । वारवन्तीयत्वमिति वारवन्तीय - त्वम् । २यैतेन २येती । २येती अकुरुत । अकुरुत तत् । तच्छ्यैतस्य । ३यैतस्य ३यैतत्वम् । ३यैतत्वम् ँयत् । २यैतत्वमिति २यैत - त्वम् । 34 (50/57) **TS 5.5.8.2 - Kramam** यद् वारवन्तियेन । वारवन्तीयेनोपतिष्ठते । वारवन्तीयेनेति वार – वन्तियेन । उपतिष्ठते वारयते । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते । वारयत एव । एवैनम् । एन ७ २यैतेन । २यैतेन २येती । इयेती कुरुते । कुरुते प्रजापतेर्.हृदयेन । प्रजापतेर्.हृदयेनापिपक्षम् । अपिपक्षम् प्रति । अपिपक्षमित्यपि – पक्षम् । प्रत्युपं । उपं तिष्ठते । तिष्ठते प्रेमाणम् । प्रेमाणमेव । एवास्य । अस्य गच्छति । गच्छति प्राच्या । प्राच्या त्वा । त्वा दिशा । दिशा सादयामि । सादयामि गायत्रेण । गायत्रेण छन्दसा । छन्दसाऽग्निना । अग्निना देवतया । देवतयाऽग्नेः । अग्नेः शीर्ष्णा । शीर्ष्णाऽग्नेः । अग्नेः शिरः । शिर उप । उप दधामि । दधामि दक्षिणया । दक्षिणया त्वा ।

पञ्चम काण्डे - पञ्चमः प्रश्नः (TS 5.5)

त्वा दिशा । दिशा सादयामि । सादयामि त्रैष्टुभेन । त्रेष्टुभेन छन्दसा । छन्दसेन्द्रेण । इन्द्रेण देवतया । देवतयाऽग्नेः । अग्नेः पक्षेण । पक्षेणाग्नेः । अग्नेः पक्षम् । पक्षमुपं । उपं दधामि । दधामि प्रतीच्या । प्रतीच्या त्वा । त्वा दिशा । दिशा सादयामि । सादयामि जागतेन । 35 (50/53) TS 5.5.8.3 - Kramam जागतेन छन्दसा । छन्दसा सवित्रा । सवित्रा देवतया । देवतयाऽग्नेः । अग्नेः पुच्छेन । पुच्छेनाग्नेः । अग्नेः पुच्छम् । पुच्छम्प । उप दधामि । दधाम्युदींच्या । उदींच्या त्वा । त्वा दिशा । दिशा सांदयामि । सादयाम्यानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन छन्दसा । आनुष्टभेनेत्यानु – स्तुभेन । छन्दसा मित्रावरुणाभ्याम् । मित्रावरुणाभ्याम् देवतया । मित्रावरुणाभ्यामिति मित्रा – वरुणाभ्याम् । देवतयाऽग्नेः । अग्नेः पक्षणं । पक्षणाग्नेः । अग्नेः पक्षम् । पक्षमुपं । उपं दधामि । दधाम्यूद्र्धया । ऊद्र्धया त्वा । त्वा दिशा । दिशा सादयामि । सादयामि पाङ्केन । पाङ्केन छन्दसा । छन्दसा बृहस्पतिना । बृहस्पतिना देवतया । देवतयाऽग्नेः । अग्नेः पृष्ठेन । पृष्ठेनाग्नेः ।

अग्नेः पृष्ठम् । पृष्ठमुप । उप दधामि । दधामि यः । यो वै । वा अपात्मानम् । अपात्मानमग्निम् । अपात्मानमित्यपं – आत्मानम् । । ॥ ॥ । अग्निम् चिनुते । चिनुतेऽपात्मा । अपात्माऽमुष्मिन्न् । अपात्मेत्यप-आत्मा । अमुष्मिन् लाकि । लाकि भवति । भवति यः । यः सात्मानम् । सात्मानम् चिनुते ( ) । सात्मानमिति स–आत्मानम् । चिनुते सात्मा । सात्माऽमुष्मिन् । सात्मेति स – आत्मा । अमुष्मिन् ँलोके । लोके भवति । भवत्यात्मेष्टकाः । आत्मेष्टका उप । आत्मेष्टका इत्यातम – इष्टकाः । उप दधाति । दधात्येषः । एष वै । वा अग्नेः । अग्नेरात्मा । आत्मा सात्मानम् । सात्मानमेव । सात्मानमिति स – आत्मानम् । एवाग्निम् । अग्निम् चिनुतॆ । चिनुतॆ सात्मा । सात्माऽमुष्मिन्न् । सात्मिति स – आत्मा । अमुष्मिन् ँलोके । लोके भवति । भवति यः । य एवम् । एवम् वैदं । वैदेति वेदं ॥ 36 (72/81)(३यैतत्वम् – प्रतीच्यां त्वा दिशा सादयामि – यः सात्मानम् चिनुते – द्वाविज्ञातिश्च) (A8)

```
TS 5.5.9.1 - Kramam
अग्न उदधे । उदधे या । उदध इत्युंद – धे । या ते । त इषुः ।
इषुर् युवा । युवा नाम । नाम तया । तया नः । नो मृड । मृड
तस्याः । तस्यास्ते । ते नमः । नमस्तस्याः । तस्तास्ते । त उप ।
उप जीवन्तः । जीवन्तो भूयास्म । भूयास्माग्ने । अग्ने दुद्ध्र ।
दुद्ध गह्य । गह्य कि ज्ञिल । कि ज्ञिल वन्य । वन्य या । या ते ।
त इषुः । इषुर् युवा । युवा नाम । नाम तया । तया नः । नो मृड ।
मृड तस्याः । तस्यास्ते । ते नमः । नमस्तस्याः । तस्यास्ते ।
त उप । उप जीवन्तः । जीवन्तो भूयास्म । भूयास्म पञ्च ।
पञ्च वै। वा एते। एतेऽग्नयः। अग्नयो यत्। यच् चितयः। चितय
उद्धिः । उद्धिरेव । उद्धिरित्युद – धिः । एव नाम । नाम प्रथमः ।
प्रथमो दुद्धः । दुद्ध्रो द्वितीयः । 37 (50/52)
TS 5.5.9.2 - Kramam
द्वितीयो गहाः । गहास्तृतीयः । तृतीयः कि ्शिलः ।
कि एशिलश्चेतुर्थः । चतुर्थो वन्यः । वन्यः पञ्चमः । पञ्चमस्तेभ्यः ।
तेभ्यो यत् । यदाहुंतीः । आहुंतीर् न । आहुंतीरित्या – हुतीः ।
```

न जुहुयात् । जुहुयादद्ध्वर्युम् । अद्ध्वर्युम् च । च यजमानम् । यजमानम् च । च प्र । प्र दहेयुः । दहेयुर् यत् । यदेताः । एता आहुं तीः । आहुं तीर् जुहोति । आहुं तीरित्या – हुतीः । जुहोति भागधेयेन । भागधेयेनैव । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । एवैनान् । एनाञ्छमयति । शमयति न । नार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छत्यद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युर् न । न यजमानः । यजमानो वाक् । वाङ् में । म आसन्न् । आसन् नसोः । नसोः प्राणः । प्राणौऽक्ष्योः । प्राण इति प्र – अनः । अक्ष्योश्चक्षुः । चक्षुः कर्णयोः । कर्णयोः श्रोत्रम् । श्रोत्रम् बाहुवोः । बाहुवोर् बलम् । बलमूरुवोः । ऊरुवोरोजः । ऒजोऽरिष्टा । अरिष्टा विश्वानि । विश्वान्यङ्गानि । अङ्गानि तनूः । तनूस्तनुवा । 38 (50/54) TS 5.5.9.3 - Kramam तनुवा मे । मे सह । सह नमः । नमस्ते । ते अस्तु । अस्तु मा । मा मा । मा हि एसीः । हि एसीरपं । अप वै । वा एतस्मात् । एतस्मात् प्राणाः । प्राणाः क्रामन्ति । प्राणा इति प्र – अनाः । क्रामन्ति यः । योऽग्निम् । अग्निम् चिन्वन्न् । चिन्वन्नधिक्रामित ।

अधिक्रामित वाक् । अधिक्रामतीत्यधि – क्रामित । वाङ् में । म आसन् । आसन् नसोः । नसोः प्राणः । प्राण इति । प्राण इति प्र – अनः । इत्याह । आह प्राणान् । प्राणानेव । प्राणानिति प्र – अनान् । एवात्मन्न् । आत्मन् धत्ते । धत्ते यः । यो रुद्रः । रुद्रो अग्नौ । अग्नौ यः । यो अफ्सु । अफ्सु यः । अफ्स्वत्यप् – सु । य ओषधीषु । ओषधीषु यः । यो रुद्रः । रुद्रो विश्वा । विश्वा भुवना । भुवनाऽऽविवेशः । आविवेशः तस्मै । आविवेशेत्या – विवेशः । तस्मै रुद्रायं । रुद्राय नमः । नमो अस्तु । अस्त्वाहुं तिभागाः । आहुं तिभागा वै । आहुं तिभागा इत्यां हुति – भागः । वा अन्य । अन्ये रुद्राः । रुद्रा हविर्भागाः । हविर्भागा अन्ये । हिवर्भागा इति हिवः – भागाः । 39 (50/58) TS 5.5.9.4 - Kramam शत-रुद्रीयम् । हुत्वा गावीधुकम् । गावीधुकम् चरुम् । चरुमॆतेनं । एतेन यजुषा । यजुषा चरमायाम् । चरमायामिष्टकायाम् । इष्टकायाम् नि । नि दद्ध्यात् । दद्ध्याद् भागधॆयेन । भागधॆयेनैव ।

भागधॆयॆनेति भाग - धॆयेन। एवैनम्। एन ए रामयति। रामयति तस्य । तस्य तु । त्वै । वै शतरुद्रीयम् । शतरुद्रीय 💐 हुतम् । शतरुद्रीयमिति शत – रुद्रीयम् । हुतमिति । इत्याहुः । आहुर्यस्य । यस्यैतत् । एतदग्नौ । अग्नौ क्रियते । क्रियत इति । इति वसवः । वसंवस्त्वा । त्वा रुद्रैः । रुद्रैः पुरस्तात् । पुरस्तात् पान्तु । पान्तु पितरः । पितरस्त्वा । त्वा यमराजानः । यमराजानः पितृभिः । यमराजान इति यम – राजानः । पितृभिर् दक्षिणतः । पितृभिरिति पितृ – भिः । दक्षिणतः पान्तु । पान्त्वादित्याः । आदित्यास्त्वा । त्वा विश्वैः । विश्वैर् देवैः । देवैः पश्चात् । पश्चात् पान्तु । पान्तु द्युतानः । द्युतानस्त्वा । त्वा मारुतः । मारुतो मरुद्धिः । मरुद्धिरुत्तरतः । मरुद्धिरिति मरुत् – भिः । उत्तरतः पातु ( ) । उत्तरत इत्युत् – तरतः । पातु देवाः । 40 (50/57) TS 5.5.9.5 - Kramam देवास्त्वा । त्वेन्द्रज्येष्ठाः । इन्द्रज्येष्ठा वरुणराजानः । इन्द्रज्येष्ठा इतीन्द्रं – ज्येष्ठाः । वरुणराजनोऽधस्तात् । वरुणराजान इति वरुण – राजानः । अधस्ताच् च । चौपरिष्टात् । उपरिष्टाच् च ।

च पान्तु । पान्तु न । न वै । वा एतेन । एतेन पूतः । पूतो न । न मेद्ध्यः । मेद्ध्यो न । न प्रोक्षितः । प्रोक्षितो यत् । प्रोक्षित इति प्र – उक्षितः । यदेनम् । एनमतः । अतः प्राचीनम् । प्राचीनम् प्रोक्षति । प्रोक्षति यत् । प्रोक्षतीति प्र – उक्षति । यथ् सञ्चितम् । सञ्चितमाज्येन । सञ्चितमिति सम् – चितम् । आज्येन प्रोक्षति । प्रोक्षति तेन । प्रोक्षतीति प्र – उक्षति । तेन पूतः । पूतस्तेन । तेन मेद्ध्यः । मेद्ध्यस्तेन । तेन प्रोक्षितः । प्रोक्षित इति प्र – उक्षितः ॥ 41 (32/38) (दुध्र – स्तनू – हिविर्भागाः – पातु – द्वात्रिर्श्शच्च) (A9) TS 5.5.10.1 - Kraman समीची नाम । नामासि । असि प्राची । प्राची दिक् । दिक् तस्याः । तस्यास्ते । तेऽग्निः । अग्निरधिपतिः । अधिपतिरसितः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । असितो रिक्षता । रिक्षता यः । यश्च । चाधिपतिः । अधिपतिर् यः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । यश्च । च गोप्ता । गोप्ता ताभ्याम् । ताभ्याम् नमः । नमस्तौ । तौ नः । नो मृडयताम् । मृडयताम् ते । ते यम् । यम् द्विष्मः । द्विष्मो यः ।

यश्च । च नः । नो द्वेष्टि । द्वेष्टि तम् । तम् वाम् । वाम् जम्भे । जम्भें दधामि । दधाम्योजस्विनीं । ओजस्विनी नाम । नामासि । असि दक्षिणा । दक्षिणा दिक् । दिक् तस्याः । तस्यास्ते । त इन्द्रः । इन्द्रोऽधिपतिः । अधिपतिः पृदांकुः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । पृदाकुः प्राची । प्राची नाम । नामासि । असि प्रतीची । प्रतीची विक् । दिक् तस्याः । तस्यास्ते । ते सोमः । **42** (**50/53**) TS 5.5.10.2 - Kramam सोमोऽधिपतिः । अधिपतिः स्वजः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । स्वजोऽवस्थावा । स्वज इति स्व – जः । अवस्थावा नाम । अवस्थावत्यंव – स्थावा । नामासि । अस्युदीचि । उदीची दिक् । ॥ ॥ । । । । । । । । । । वरुणोऽधिपतिः । वरुणोऽधिपतिः । अधिपतिस्तिरश्चराजिः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । तिरश्चराजिरधिपत्नी । तिरश्चराजिरिति तिरश्च-राजिः । अधिपत्नी नाम । अधिपत्नीत्यधि – पत्नी । नामासि । असि बृहती । बृहती दिक् । दिक् तस्याः । तस्यास्ते । ते बृहस्पतिः । बृहस्पतिरधिपतिः । अधिपतिः श्वित्रः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । श्वित्रॊ विशनीं ।

वशीनी नाम । नामासि । असीयम् । इयम् दिक् । दिक् तस्याः । तस्तास्ते । ते यमः । यमोऽधिपतिः । अधिपतिः कल्माषग्रीवः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । कल्माषग्रीवो रक्षिता । कल्माषग्रीव इति कल्माषं – ग्रीवः । रक्षिता यः । यश्चे । चाधिपतिः । अधिपतिर् यः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । यश्च । च गोप्ता । गोप्ता ताभ्याम् । ताभ्याम् नमः । नमस्तौ । तौ नः । नो मृडयताम् । मृडयताम् ते । ते यम् । यम् द्विष्मः । द्विष्मो यः । यश्च । च नः । 43 (50/60) TS 5.5.10.3 - Kramam नो द्वेष्टि । द्वेष्टि तम् । तम् वाम् । वाम् जम्भे । जम्भे दधामि । दधाम्येताः । एता वै । वै देवताः । देवता अग्निम् । अग्निम् चितम् । चित ए रक्षन्ति । रक्षन्ति ताभ्यः । ताभ्यो यत् । यदाहुतीः । आहुतीर् न । आहुतीरित्या-हुतीः । न जुहुयात् । जुहुयादद्ध्वर्युम् । अद्ध्वर्युम् च । च यजमानम् । यजमानम् च । च ध्यायेयुः । ध्यायेयुर् यत् । यदेताः । एता आहुतीः । आहुतीर् जुहोति । आहुं तीरित्या – हुतीः । जुहोति भागधेयेन । भागधेयेनैव । भागधॆयॆनॆति भाग – धॆयेन। एवैनान्। एनाञ्छमयति। श्रामयति न।

```
नार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छत्यद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युर् न ।
न यजमानः । यजमानो हेतयः । हेतयो नाम । नाम स्थ ।
स्थ तेषाम् । तेषाम् वः । वः पुरः । पुरो गृहाः । गृहा अग्निः ।
अग्निर् वः । व इषवः । इषवः सलिलः । सलिलॊ निलिम्पाः ।
निलिम्पा नाम । निलिम्पा इति नि–लिम्पाः । नाम स्थ । 44 (50/53)
TS 5.5.10.4 - Kramam
स्थ तेषाम् । तेषाम् ँवः । वो दक्षिणा । दक्षिणा गृहाः ।
गृहाः पितरः । पितरों वः । व इषवः । इषवः सगरः । सगरो
वज्रिणः । वज्रिणो नामं । नामं स्थ । स्थ तेषाम् । तेषाम् ँवः ।
वः पश्चात् । पश्चाद् गृहाः । गृहाः स्वप्नः । स्वप्नो वः । व इषवः ।
इषवो गह्नरः । गह्नरोऽवस्थावानः । अवस्थावानो नाम । अवस्थावान
इत्यव – स्थावानः । नामं स्थ । स्थ तेषाम् । तेषाम् ँवः । व उत्तरात् ।
उत्तराद् गृहाः । उत्तरादित्युत् – तरात् । गृहा आपः । आपो वः ।
व इषवः । इषवः समुद्रः । समुद्रोऽधिपतयः । अधिपतयो नाम ।
अधिपतय इत्यधि – पतयः । नाम स्थ । स्थ तेषाम् । तेषाम् ँवः ।
व उपरि । उपरि गृहाः । गृहा वर्.षम् । वर्.षम् ँवः । व इषवः ।
```

पञ्चम काण्डे - पञ्चमः प्रश्नः (TS 5.5)

इषवोऽवस्वान् । अवस्वान् क्रव्याः । क्रव्या नाम । नाम स्थ ।
- । ॥ ॥
- । ॥
- । ॥
- सथ पार्थिवाः । पार्थिवास्तेषाम् । तेषाम् वः । व इह । इह गृहाः ।
- ॥
गृहा अन्नम् । 45 (50/53)

TS 5.5.10.5 - Kramam

अन्नम् ँवः । व इषवः । इषवो निमिषः । निमिषो वातनामम् । निमिष इति नि – मिषः । वातनामम् तेभ्यः । वातनाममिति वात – नामम् । तेभ्यों वः । वो नमः । नमस्ते । ते नः । नो मृडयत । मृडयत ते । ते यम् । यम् द्विष्मः । द्विष्मो यः । यश्च । च नः । नो द्वेष्टि । द्वेष्टि तम् । तम् वः । वो जम्भे । जम्भे दथामि । दथामि हुतादः । हुतादों वै। हुताद इति हुत – अदः। वा अन्ये। अन्ये देवाः। देवा अहुतादः । अहुतादोऽन्ये । अहुताद इत्यहुत – अदः । अन्ये तान् । तानिग्निचित् । अग्निचिदेव । अग्निचिदित्यग्नि – चित् । एवोभयान् । उभयान् प्रीणाति । प्रीणाति दद्ध्ना । दद्ध्ना मधुमिश्रेण । मधुमिश्रेणैताः । मधुमिश्रेणेति मधु – मिश्रेणं । एता आहुंतीः । आहुं तीर् जुहोति । आहुं तीरित्या – हुतीः । जुहोति भागधेयेन । भागधेयंनैव । भागधेयेनेति भाग-धेयंन । एवैनान् । एनान् प्रीणाति ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 5.5)

प्रीणात्यथां । अथां खलुं । अथां इत्यथां । खल्वाहुः । आहुरिष्टकाः । इष्टका वै । वै देवाः । देवा अहुतादः । अहुताद इति । अहुताद इत्यहुत – अदः । इत्यनुपरिक्रामम् । 46 (50/60) TS 5.5.10.6 - Kramam अनुपरिक्रामम् जुहोति । अनुपरिक्राममित्यनु – परिक्रामम् । जुहोत्यपरिवर्गम् । अपरिवर्गमेव । अपरिवर्गमित्यपरि – वर्गम् । एवैनान् । एनान् प्रीणाति । प्रीणातीमम् । इम स्तनम् । स्तनमूर्जस्वन्तम् । ऊर्जस्वन्तम् धय । धयापाम् । अपाम् प्रप्यातम् । प्रप्यातमग्ने । प्रप्यातमिति प्र – प्यातम् । अग्ने सरिरस्य । सरिरस्य मद्ध्यं । मद्ध्य इति मद्ध्यं ॥ उथ्सम् जुषस्व । जुषस्व मधुमन्तम् । मधुमन्तमूर्व । मधुमन्तमिति मधु – मन्तम् । ऊर्व समुद्रियम् । समुद्रिय ए सदनम् । सदनमा । आ विशस्व । विशस्वेति विशस्व ॥ यो वै। वा अग्निम्। अग्निम् प्रयुज्य। प्रयुज्य न। प्रयुज्येति प्र - युज्यं । न विमुञ्चति । विमुञ्चति यथा । विमुञ्चतीति वि – मुञ्चति । यथाऽश्वः । अश्वो युक्तः । युक्तोऽविमुच्यमानः ।

TS 5.5.10.7 - Kramam

स्हितो दधाति । सुहित इति सु – हितः । दधातीति । इत्यग्निः । अग्निर् वाव । वाव वाजी । वाजी तम् । तमेव । एव तत् । तत् प्रीणाति । प्रीणाति सः । स एनम् । एनम् प्रीतः । प्रीतः प्रीणाति । प्रीणाति वसीयान् । वसीयान् भवति ( ) । भवतीति भवति ॥ 48 (50/54) (प्रतीची दिकस्यास्ते – द्विष्मो यश्च -निलिम्पा ना-में ह गृहा-इति-लूक्षो-वसीयान् भवति) (A10) TS 5.5.11.1 - Kramam इन्द्राय राज्ञे । राज्ञे सूकरः । सूकरो वरुणाय । वरुणाय राज्ञे । राज्ञे कृष्णः । कृष्णो यमाय । यमाय राज्ञे । राज्ञ ऋश्यः । शार्द्रलाय राज्ञे । राज्ञे गौरः । गौरः पुरुषराजाय । पुरुषराजाय मर्कटः । पुरुषराजायति पुरुष – राजाय । मर्कटः क्षिप्रश्येनस्य । क्षिप्रश्येनस्य वर्तिका । क्षिप्रश्येनस्येति क्षिप्र – श्येनस्य । वर्तिका नीलंड्गोः । नीलंड्गोः क्रिमिः । क्रिमिः सोमस्य । सोमस्य राज्ञः । राज्ञः कुलुङ्गः । कुलुङ्गः सिन्धौ । सिन्धौः शिण्शुमारः ।

```
पञ्चम काण्डे - पञ्चमः प्रश्नः (TS 5.5)
```

```
शि ज्शुमारो हिमवतः । हिमवतो हस्ती । हिमवत इति हिम-वतः ।
हस्तीति हस्ती ॥ 49 (28/31)
(इन्द्राय राज्ञे – अष्टावि्शतिः) (A11)
TS 5.5.12.1 - Kramam
मयुः प्राजापत्यः । प्राजापत्य ऊलः । प्राजापत्य इति प्राजा–पत्यः ।
ऊलो हलीक्ष्णः । हलीक्ष्णो वृषद््ञाः । वृषद््शस्ते । ते धातुः ।
धातुः सरस्वत्यै । सरस्वत्यै शारिः । शारिः २येता । २येता पुरुषवाक् ।
पुरुषवाख् सरस्वते । पुरुषवागिति पुरुष – वाक् । सरस्वते शुकः ।
ञुकः २यतः । २यतः पुरुषवाक् । पुरुषवागारण्यः । पुरुषवागिति
पुरुष – वाक् । आरण्योऽजः । अजो नकुलः । नकुलः शका ।
शका ते । ते पौष्णाः । पौष्णा वाचे । वाचे क्रौञ्चः ।
क्रौञ्च इति क्रौञ्चः ॥ 50 (23/26)
(मयु – स्त्रयोवि्शतिः) (A12)
TS 5.5.13.1 - Kramam
अपान् नप्त्रे । नप्त्रे जषः । जषो नाक्रः । नाक्रो मकरः ।
मकरः कुलीकयः । कुलीकयस्ते । तेऽकूपारस्य । अकूपारस्य वाचे ।
```

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 5.5)

```
वाचे पैंङ्गराजः । पैङ्गराजो भगाय । पैङ्गराज इति पैङ्ग–राजः ।
भगाय कुषीतकः । कुषीतक आती । आती वाहसः ।
वाहसो दर्विदा । दर्विदा ते । ते वायव्याः । वायव्या दिग्भ्यः ।
दिग्भ्यश्चक्रवाकः । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः ।
चक्रवाक इति चक्रवाकः ॥ 51 (19/21)
(अपा - मॅकान्नविज्ञातिः) (A13)
TS 5.5.14.1 - Kramam
बलायाजगरः । अजगर आखुः । आखुः सृजया । सृजया
शयण्डकः । शयण्डकस्ते । ते मैत्राः । मैत्रा मृत्यवे । मृत्यवेऽसितः ।
असितो मन्यवे । मन्यवे स्वजः । स्वजः कुम्भीनसः ।
स्वज इति स्व – जः । कुम्भीनसः पुष्करसादः । कुम्भीनस इति
कुम्भी - नसंः । पुष्करसादो लोहिताहिः । पुष्करसाद इति
पुष्कर – सादः । लोहिताहिस्ते । लोहिताहिरिति लोहित – अहिः ।
ते त्वाष्ट्राः । त्वाष्ट्राः प्रतिश्रुत्कायै । प्रतिश्रुत्कायै वाहसः ।
प्रतिश्रुत्काया इति प्रति – श्रुत्कायै । वाहस इति वाहसः ॥ 52
(18/23) (बलाया - ष्टादश) (A14)
```

TS 5.5.15.1 - Kramam

पुरुषमृगश्चन्द्रमसे । पुरुषमृग इति पुरुष – मृगः । चन्द्रमसे गोधा ।

गोधा कालका । कालका दार्वाघाटः । दार्वाघाटस्ते । दार्वाघाट इति

दारु – आघातः । ते वनस्पतीनाम् । वनस्पतीनामेणी । एण्यहे ।

उहे कृष्णः । कृष्णो रात्रियै । रात्रियै पिकः । पिकः क्ष्विङ्का ।

क्षिवङ्का नीलशीर्ष्णी । नीलशीर्ष्णी ते । नीलशीर्ष्णीति

नील – शीर्ष्णी । तेऽर्यम्णे । अर्यम्णे धातुः । धातुः कत्कटः ।

कत्कट इति कत्कटः ॥ 53 (18/21)

(पुरुषमृगी ऽष्टादश) (A15)

TS 5.5.16.1 - Kramam

सौरी बलाका । बलाकर्र्यः । ऋश्यो मयूरः । मयूरः श्येनः ।
श्येनस्ते । ते गन्धर्वाणाम् । गन्धर्वाणाम् वसूनाम् । वसूनाम्
कपिञ्जलः । कपिञ्जलो रुद्राणाम् । रुद्राणाम् तितिरिः । तितिरी
गिहित् । गोहित् कुण्डृणाची । कुण्डृणाची गोलितका । गोलितका
ताः । ता अफ्सरसाम् । अफ्सरसामरण्याय । अरण्याय सृमरः ।
सृमर इति सृमरः ॥ 54 (18/18) (सौर्यष्टादश) (A16)

TS 5.5.17.1 - Kramam

TS 5.5.18.1 - Kramam

शका भौमी। भौमी पान्तः। पान्तः कशः। कशो मान्धीलवः।
मान्धीलवस्ते। ते पितृणाम्। पितृणामृतूनाम्। ऋतूनाम् जहका।
जहका सम्वथ्सराय। सम्वथ्सराय लोपा। सम्वथ्सरायति

सम्-वथ्सराय। लोपा कपोतः। कपोत उलूकः। उलूकः शृशः।
शृशस्ते। ते नैर्.ऋताः। नैर्.ऋताः कृकवाकुः।

नैर्.ऋता इति नैः – ऋताः । कृकवाकुः सावित्रः । सावित्र इति सावित्रः ॥ 56 (18/20) *(शका ऽष्टादश) (A18)* TS 5.5.19.1 - Kramam रुरू रौद्रः । रौद्रः कृंकलासः । कृकलासः शकुनिः । शकुनिः पिप्पका । पिप्पका ते । ते शख्यायै । शख्यायै हरिणः । हरिणो मारुतः । मारुतो ब्रह्मणे । ब्रह्मणे शार्गः । शार्गस्तरक्षुः । तरक्षुः कृष्णः । कृष्णः श्वा । श्वा चतुरक्षः । चतुरक्षो गर्दभः । चतुरक्ष इति चतुः – अक्षः । गर्दभस्ते । त इतरजनानाम् । इतरजनानामग्नये । इतरजनानामितीतर – जनानाम् । अग्नये धूङ्क्ष्णा । धूङ्क्ष्णिति धूङ्क्ष्णा ॥ 57 (20/22) (रुरुर् – वि*्*शतिः) (A19) TS 5.5.20.1 - Kramam

अलज आन्तिरक्षः । आन्तिरक्ष उद्गः । उद्गो मद्गः । मद्गः प्लवः । । । । । । । । । । । । । । । प्लवस्ते । तेऽपाम् । अपामदित्यै । अदित्यै हर्ससाचिः । । । । । । । । । । हर्ससाचिरिन्द्राण्यै । हर्ससाचिरिति हर्स – साचिः ।

```
इन्दाण्यै कीर्.शा । कीर्.शा गृद्धः । गृद्धः शितिकक्षी ।
शितिकक्षी वाद्धाणसः । शितिकक्षीति शिति – कक्षी ।
वाद्ध्राणसस्ते । ते दिव्या । दिव्या द्यांवापृथिव्या । द्यावापृथिव्या
श्वावित् । द्यावापृथिव्येति द्यावा – पृथिव्या । श्वाविदिति श्व – वित् ॥
58 (18/21) (अलजो -ऽष्टादश) (A20)
TS 5.5.21.1 - Kramam
सुपर्णः पार्जन्यः । सुपर्ण इति सु – पर्णः । पार्जन्यो हर्सः ।
ह ्सो वृकः । वृको वृषद ्शः । वृषद ्शस्ते । त ऐन्द्राः ।
ऐन्द्रा अपाम् । अपामुद्रः । उद्रौंऽर्यम्णे । अर्यम्णे लोपाञाः ।
लोपाशः सि एहः । सि एहो नकुलः । नकुलो व्याघ्रः । व्याघ्रस्ते ।
ते महेन्द्राय । महेन्द्राय कामाय । महेन्द्रायति महा – इन्द्राय ।
कामाय परस्वान् । परस्वानिति परस्वान् ॥ 59 (18/20)
(संपर्णों –ऽष्टादशा) (A21)
TS 5.5.22.1 - Kramam
आग्नेयः कृष्णग्रीवः । कृष्णग्रीवः सारस्वती । कृष्णग्रीव इति
कृष्ण – ग्रीवः । सारस्वती मेषी । मेषी बभुः । बभुः सौम्यः ।
```

```
सौम्यः पौष्णः । पौष्णः ३यामः । ३यामः शितिपृष्ठः । शितिपृष्ठो
बार्.हस्पत्यः । शितिपृष्ठ इति शिति – पृष्ठः । बार्.हस्पत्य शिल्पः ।
शिल्पो वैश्वदेवः । वैश्वदेव ऐन्द्रः । वैश्वदेव इति वैश्व – देवः ।
ऐन्द्रोऽरुणः । अरुणो मारुतः । मारुतः कल्माषः । कल्माष
ऐन्द्राग्नः । ऐन्द्राग्नः सर्हितः । ऐन्द्राग्न इत्यैन्द्र – अग्नः ।
स्थिति। अथोरामः । स्थिति इति सम्–हितः । अथोरामः सावित्रः ।
अधोराम इत्यधः – रामः । सावित्रो वारुणः । वारुणः पेत्वः ।
पेत्व इति पेत्वः ॥ 60 (22/28) (आग्नेयो – द्वाविज्ञातिः) (A22)
TS 5.5.23.1 - Kramam
अश्वस्तूपरः । तूपरो गोंमृगः । गोमृगस्ते । गोमृग इति गो – मृगः ।
ते प्राजापत्याः । प्राजापत्या आग्नेयौ । प्राजापत्या इति
प्राजा – पत्याः । आग्नेयौ कृष्णग्रीवौ । कृष्णग्रीवौ त्वाष्ट्रौ ।
कृष्णग्रीवाविति कृष्ण - ग्रीवौ । त्वाष्ट्रौ लोमशसक्थौ ।
लोमशसक्थौ शितिपृष्ठौ । लोमशसक्थाविति लोमश – सक्थौ ।
शितिपृष्ठौ बार्.हस्पत्यौ । शितिपृष्ठाविति शिति – पृप्ठौ ।
बार्.हस्पत्यौ धात्रे । धात्रे पृषोदरः । पृषोदरः सौर्यः ।
```

पृषोदर इति पृष – उदरः । सौर्यो बलक्षः । बलक्षः पेत्वः । पेत्व इति पेत्वः ॥ 61 (16/22) (अश्वः - षोडंश) (A23) **TS 5.5.24.1 - Kramam** अग्नयेऽनीकवते । अनीकवते रोहिताञ्जिः । अनीकवत इत्यनीक – वते । रोहिताञ्जिरनड्वान् । रोहिताञ्जिरिति रोहित – अञ्जिः । अनड्वानधोरामौ । अधोरामौ सावित्रौ । अधोरामावित्यधः – रामौ । सावित्रौ पौष्णौ । पौष्णौ रजतनाभी । रजतनाभी वैश्वदेवौ । रजतनाभी इति रजत – नाभी । वैश्वदेवौ पिशङ्गौ । वैश्वदेवाविति वैश्व – देवौ । पिशङ्गौ तूपरौ । तूपरौ मारुतः । मारुतः कल्माषः । कल्माषं आग्नेयः । आग्नेयः कृष्णः । कृष्णोऽजः । अजः सारस्वती । सारस्वती मेषी । मेषी वारुणः । वारुणः कृष्णः । कृष्ण एकंशितिपात् । एकंशितिपात् पेत्वः । एकशितिपादित्येक - शितिपात् । पत्व इति पत्वः ॥ 62 (22/28) (अग्नयॆ – द्वाविङ्शतिः) (A24)

पञ्चम काण्डे - पञ्चमः प्रश्नः (TS 5.5)

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 24 Anuvaakams:

 (यदेकेन - प्रजापितः प्रेणाऽनु - यजुषा -ऽऽपो - विश्वकर्मा

 ऽग्न आ याहि - सुवर्गाय वज्रो - गायत्रेणा - ग्न उदधे

 - ।
 - ।

 समीची - न्द्राय - मयु - रपां - बलाय - पुरुषमृगः - सौरी

 - ।
 - ।

 - पृषतः - शका - रुक् - रुल्जः - सुपूर्ण - आग्नेयो

 - ऽश्वो - ऽग्नयेऽनीकवते - चतुर्विज्ञातिः)

 Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :

 ।
 ।

 (यदेकेन – स पापीया – नेतद्वा अग्नेर् – धनुस्तद् –

 ।
 ।

 ।

 देवास्त्वेन्द्रज्येष्ठा – अपां नप्त्रे –ऽश्वस्तूपरो – द्विषष्टिः)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of 5th Kandam । । (यदेके – नैकशितिपात् पेत्वः)

॥ हरिः ओं ॥

॥ इति पञ्चम काण्डे पञ्चमः प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 5.5)

Details of Panchati ,Padam and Krama Vaakyam for

Kandam 5, Prasanam 5 - (TS 5.5)

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	7	338	388
Anuvakam 2	7	340	368
Anuvakam 3	3	174	203
Anuvakam 4	4	218	254
Anuvakam 5	4	203	248
Anuvakam 6	3	166	186
Anuvakam 7	5	258	280
Anuvakam 8	3	172	191
Anuvakam 9	5	232	259
Anuvakam 10	7	350	393
Anuvakam 11	1	28	31
Anuvakam 12	1	23	26
Anuvakam 13	1	19	21
Anuvakam 14	1	18	23
Anuvakam 15	1	18	21
Anuvakam 16	1	18	18
Anuvakam 17	1	18	22
Anuvakam 18	1	18	20

पञ्चम काण्डे – पञ्चमः प्रश्नः (TS 5.5)

Anuvakam 19	1	20	22
Anuvakam 20	1	18	21
Anuvakam 21	1	18	20
Anuvakam 22	1	22	28
Anuvakam 23	1	16	22
Anuvakam 24	1	22	28
Total →	62	2727	3093